

STÁTNÍ OKRESNÍ ARCHIV ROKYCANY

ARCHIV OBCE TŘÍMANY
/1896/ 1920 - 1944

Inventář

Číslo listu JAF
86

Evidenční číslo pomůcky
153

Zpracovala: Mgr. Hana Hrachová

ROKYCANY 2004

OBSAH

ÚVOD

I.	Vývoj původce fondu	4
II.	Dějiny a vývoj fondu	7
III.	Archivní charakteristika fondu	7
IV.	Obsah fondu	8
V.	Záznam o uspořádání fondu	9

PŘÍLOHY

Č. 1	Seznam použité literatury	11
Č. 2	Seznam použitých zkratk	11

INVENTÁRNÍ SEZNAM

I.	Knihy	13
II.	Spisový materiál	14
III.	Ostatní materiál	15

ÚVOD

I. Vývoj původce fondu

Původcem fondu je Obecní úřad Třimany, který vyvíjel svou činnost v letech 1850 – 1945. Před rokem 1850 byly Třimany součástí chříčského panství. V roce 1850 došlo k osamostatnění obce. Ta byla zahrnuta do soudního okresu Zbiroh, který spravovalo Okresní hejtmanství Hořovice v Pražském kraji. Od 1. září 1896 bylo obnoveno Okresní hejtmanství v Rokycanech, které se nově skládalo ze soudních okresů Rokycany a Zbiroh. Samosprávný soudní okres Zbiroh zanikl 1. 12. 1928. Okresní úřad Rokycany byl podle vládního nařízení ze dne 26. 5. 1942 č. 185 Sb. o nové úpravě obvodů a sídel okresních úřadů zrušen a veškerá správa bývalého okresu přešla na Okresní úřad Plzeň – venkov. Tato změna vešla v platnost dne 1. 6. 1942. Rokycanský okres byl znovu vytvořen až po válce na základě dekretu prezidenta republiky o obnovení stavu k 30. 9. 1938.

Ve starším období se můžeme setkat také s názvem Střimany. Územní kompetence obecního úřadu se vztahovaly na katastrální území obce, ke kterému patřila také samota Rybárna u Berounky.

Obecní zřízení bylo uzákoněno tzv. Stadionovým prozatímním obecním zřízením z 20. 3. 1849, kde byla vytýčena zásada „základem svobodného státu je svobodná obec.“ Toto zřízení nabylo platnost od 1. ledna 1850. Rozeznávalo dvojí působnost obce, vlastní záležitosti obce a přenesené, delegované záležitosti. Obce se staly nejnižšími články a instancemi územní samosprávy. V roce 1859 bylo vydáno obecní zřízení, z něhož v praxi zůstalo platné jen nařízení o domovském právu. K dalším změnám došlo po vydání Únorové ústavy v roce 1862, na kterou navazoval říšský zákon č. 18/1862 a zemský zákon z 16. 4. 1864 o obecním zřízení. Po první světové válce bylo změněno obecní zřízení volebním zákonem č. 75/1919 Sb. zák. a nař. a novelou zákona o obecním zřízení č. 76/1919 Sb. zák. a nař. Volební období bylo stanoveno na dobu čtyř let, po roce 1933 bylo změněno na šestileté.

Po vzniku Obecního úřadu v Třimanech v roce 1850 se staly výkonnými orgány obecní výbor a obecní představenstvo. Obecní výbor byl složen ze zákonného počtu členů závislého na stavu oprávněných voličů s tříletým funkčním obdobím. Náhradníků nemělo být více než polovina členů obecního výboru. Obecní výbor jako kolegiální sbor rozhodoval většinou hlasů, měl pouze usnášecí a dozorčí moc, nikoliv však moc výkonnou. Po reformách sedmdesátých let měl obecní výbor usnášecí a dozorčí moc a byl sekundárním orgánem, který vyřizoval zvláště důležité záležitosti. Jeho zasedání byla veřejná. Do pravomoci obecního výboru patřila správa obecního majetku, udělování domovského práva, čestného občanství a vyřizování záležitostí místní policie.

Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které se skládalo ze starosty a alespoň dvou radních. Představenstvo netvořilo kolégium, radní byli pouze pomocným a zastupujícím orgánem starosty. Představenstvo jako užší orgán reprezentovalo obec navenek.

Působnost obecního úřadu byla zčásti samostatná: správa obecního jmění a obecních záležitostí, dohled na bezpečnost majetku, péče o zachování obecních cest, silnic a mostů, výkon policie polní, běžné, zdravotní, mravnostní, stavební i požární, péče o chudé a dobročinné ústavy, účast na správě místních škol, urovnávání sporů mezi stranami v obci a konání dobrovolných dražeb nemovitých věcí. Zčásti byla působnost obcí přenesená a ta se týkala záležitostí soudních, politických, vojenských, berních i důchodkových. Dohled nad obecním úřadem náležel jednak okresnímu zastupitelstvu a zemskému výboru, jednak místodržitelství.

Obecní úřad ve Třímanech vznikl v roce 1850. O jeho počátcích však nemáme žádné zprávy. Zápisy ze schůzí zastupitelstva jsou dochovány až od roku 1882, jsou však značně mezerovité a velmi stručné. Z nich víme, že v roce 1871 zastával starostenský úřad Václav Hrdina. V roce 1882 stál v čele Tříman J. Zajíček a v zastupitelstvu zasedali mj. A. Krůta, Josef Hajný, Josef Štícha a František Jelínek. O rok později je již jako starosta zmiňován Josef Soukup. V roce 1885 tvořili obecní zastupitelstvo starosta Josef Soukup, radní Jakub Polák, Josef Polák, Antonín Krůta, František Ostatek, Jan Zajíček, Josef Beneš, František Jelínek, Václav Hrdina a V. Zahradník.

Na začátku ledna 1888 se v pramenech vyskytuje starosta Antonín Krůta. V únoru 1891 je uváděn starosta Josef Štícha se zastupiteli V. Krůtou, Janem Zajíčkem, Josefem Soukupem, Josefem Benešem, Františkem Jelínkem, Jakubem Polákem, Josefem Polákem, Václavem Hrdinou, Josefem Benešem, Augustem Černým, Františkem Ostatkem a Františkem Ostatkem ml. Starosta Štícha je uváděn jako představitel obce ještě v roce 1895, o dva roky později ve stejné funkci předsedal jednání zastupitelstva Jan Zajíček. Ani on však starostou dlouho nebyl, neboť v lednu 1899 je jako starosta uváděn František Beneš. V dubnu 1907 stál v čele obce V. Krůta, kterého zřejmě opět vystřídal František Beneš, uváděný k roku 1910. V roce 1913 starostoval v Třímanech Josef Krůta.

Josef Krůta setrval v čele obce po celou dobu první světové války. Na počátku roku 1916 byl zproštěn domobranecké služby první radní František Beneš, mj. také proto, že starosta je nemocný a potřebuje pomáhat s pracemi mobilizačními, rekvizičními, aprovizačními při soupisech a v komisích. I po volbách v roce 1919 zůstal J. Krůta ve funkci. Zastupiteli se stali Václav Krůta, František Polák, Václav Zajíček, František Štícha, Marie Soukupová, František Vostatek, Josef Beneš a František Beneš. V únoru 1920 je však jako

starosta obce uváděn Josef Beneš. Ten tuto funkci zastával do podzimu 1923, kdy ho vystřídal Václav Zajíček.

Někdy v průběhu roku 1927 došlo ke změně ve vedení obce a novým starostou se stal Josef Beneš. Po volbách v roce 1931 se do zastupitelstva dostali Josef Beneš, František Soukup, Josef Krůta, Václav Kotečka, Jan Kolman, Václav Vostatek, Bohumil Janota a Václav Říha. Ti ze svého středu zvolili nového starostu Václava Vostatka. Ten zůstal v čele Tříman až do konce druhé světové války, přestože v roce 1941 podal v zastupitelstvu demisi. Ta nebyla pro mimořádné poměry přijata.

Obecní úřad Třímány zanikl 5. 5. 1945, kdy vznikl nový úřad Místní národní výbor Třímány.

Starostové Tříman v letech 1925 – 1945

Starosta	Ve funkci od	Ve funkci do
Václav Hrdina	1871 ?	?
J. Zajíček	1882 ?	?
Josef Soukup	1883 ?	1888 ?
Antonín Krůta	1888 ?	1890 ?
V. Krůta	1890 ?	1891 ?
Josef Štícha	1891 ?	1897 ?
František Beneš	1899 ?	1903 ?
V. Krůta	1907 ?	?
František Beneš	1910 ?	1913 ?
Josef Krůta	1913 ?	1920 ?
Josef Beneš	1920 ?	9. 9. – 9. 12. 1923
Václav Zajíček	9. 9. – 9. 12. 1923	19. 3. – 4. 12. 1927
Josef Beneš	19. 3. – 4. 12. 1927	Listopad 1931
Václav Vostatek	Listopad 1931	5. 5. 1945

II. Dějiny a vývoj fondu

Původcem fondu je Obecní úřad v Třímancech, který existoval v letech 1850 – 1945. Fond lze považovat za uzavřený, neboť ve spisovně již nezůstaly žádné materiály týkající se obce v uvedeném období. Všechny písemnosti jsou psány česky.

Již v roce 1883 se mluví o obecní kanceláři, kde však byla, nevíme. Schůze zastupitelstva se konaly v období druhé světové války v místním hostinci.

O tom, jaká byla péče o písemnosti, jak byly uloženy či kdo se o ně staral nevíme také nic. V průběhu úřadování se vystřídalo několik druhů razítek. První typ se objevuje ve dvacátých a třicátých, jednalo se o kulaté razítko s textem OBECNÍ ÚŘAD V TŘÍMANECH, uprostřed se státním znakem. Po té bylo vystřídáno obdobným razítkem, avšak pouze s nápisem OBECNÍ ÚŘAD V TŘÍMANECH OKRES ROKYCANY. Během druhé světové války se v obci používalo dvojjazyčné razítko s textem OBECNÍ ÚŘAD V TŘÍMANECH okr. Plzeň – venkov.

K převzetí fondu došlo při skartacích 4.4. 1953, 29. 1. 1957 a 13. 7. 1960, předávací protokoly však nebyly nalezeny.

Za ztracené je možno považovat knihy zápisů ze schůzí obecní rady, obecní inventáře, evidence branců či neaktivního mužstva. Chybí také podací deníky a velké množství spisového materiálu. Dochovaný materiál je jistě pouhým torzem z původní agendy.

III. Archivní charakteristika fondu

Před začátkem pořádacích prací bylo součástí fondu pět knih (z toho jeden podací deník), dva kartony a mapa. Časový rozsah byl určen léty 1881 – 1945 (1952) a metráž byla odhadována na 0,26 bm.

Při pořádání knih bylo zjištěno, že řada z nich patří do fondu MNV. Delimitovány byly proto kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva a z plenárních zasedání MNV z let 1882 – 1952, matrika příslušníků obce z let 1881 – 1950, kniha evidence stavu obecního majetku z let 1932 – 1948, hospodářský plán obecního lesa z let 1941 – 1951, kniha závad na elektrické síti z let 1936 – 1946 a podací deník z let 1944 – 1952. Ve fondu zbylo pouze lesní hospodářské zřízení z let 1931 – 1941. Evidence cizích příslušníků obce z let 1932 – 1941 byla pro svůj špatný stav uložena do kartonu.

Spisy byly původně uloženy ve dvou kartonech. V prvním z nich se nacházely dokumenty z let 1882 – 1945 (1952). Druhý karton obsahoval písemnosti AO a MNV, z období před rokem 1945 to byly zejména stavební spisy a plány. Spisy byly rozděleny do jednotlivých skupin podle metodického pokynu. Stavební plány, které nebyly součástí stavebních spisů byly podrobně popsány a zařazeny do skupiny ostatní materiál.

Do fondu MNV Třímány bylo delimitováno celkem 6 knih o rozsahu 0,08 bm. Ve fondu nebyla provedena vnitřní skartace. Jeho rozsah je 0,13 bm, z toho na karton připadá 0,12 bm a na jednu knihu 0,01 bm.

Kategorizace jednotlivých písemností fondu je uváděna na základě směrnice MV ČSR č. 2 ze dne 4. 3. 1975 o ochraně a kategorizaci archiválií. Písemnosti byly zařazeny do dvou kategorií. Zápis ze schůze byl zahrnut podle § 2 odst. d) do první kategorie. Ostatní knihy i spisový materiál náleží k 3. kategorii.

Fyzický stav fondu je dobrý.

IV. Obsah fondu

Fond AO Třímány z let /1896/ 1920 – 1944 obsahuje jednu knihu a karton spisů. Jazykem fondu je čeština.

Většina knih obecního úřadu byla vedena kontinuálně i po roce 1945 a dnes jsou součástí fondu MNV. Zajímavá je kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva a z plenárních zasedání MNV z let 1882 – 1952. Kniha byla vedena velmi zběžně, zápisy jsou neúplné a pro mnohé roky zcela chybí. V této knize jsou mimo zápisy ze schůzí zastupitelstva poznamenány také zápisy ze schůzí jiných orgánů – rady, finanční komise a podílníků obilního fondu. Nalezneme zde smlouvu mezi Obecním úřadem Hřešihlavy a OÚ Třímány o provozu společné hasičské stříkačky z roku 1888, ale také krátké záznamy o požáru v Mlečicích v roce 1885 či o stěhování Václava Hříbala ze Siré v témže roce. Z druhé strany knihy je vedena evidence vydaných a přijatých domovských listů, pracovních a čeledních knížek. Lesní hospodářské zřízení je zajímavé popisem obecních lesů a čtyřmi černobílými fotografiemi dokládajícími stav lesa.

Spisů je ve fondu dochováno velmi málo. Zajímavé jsou pouze stavební záležitosti z let 1920 – 1939, kde badatel může nalézt žádosti o stavební povolení k drobným stavbám a přestavbám.

Součástí fondu je také mapa obecních lesů z let 1930 – 1931. Katastrální mapa Tříman z roku 1900 je součástí fondu Sbírký map a plánů.

V. Záznam o uspořádání fondu

Fond AO Třímány uspořádala, inventární seznam sestavila a úvod zpracovala Mgr. Hana Hrachová v roce 2002 ve Státním okresním archivu v Rokycanech.

Rokycany 3. 11. 2004

Mgr. Hana Hrachová

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Seznam použité literatury

Politický a školní okres rokycanský, Rokycany 1898.

Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850 – 1970, I. díl, 1. sv., Praha 1978.

Příloha č. 2

Seznam použitých zkratek

AO	archiv obce
bm	běžný metr
čj.	číslo jednací
JAF	jednotný archivní fond
MNV	místní národní výbor
MV ČSR	Ministerstvo vnitra České socialistické republiky
OÚ	obecní úřad

INVENTÁRNÍ SEZNAM

I. Knihy

Knihy všeobecné správy obce

	<p>Knihy zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva a z plenárních zasedání MNV</p>	<p>6. 5. 1882 – 5. 5. 1945 (29. 5. 1945 – 17. 10. 1950 (1952))</p>	
	Zápis ze schůze obecní rady	15. 5. 1883	
	Zápisy ze schůzí finanční komise	15. 12. 1932 – 29. 11. 1942	
	Zápis ze schůze podílníků obilního fondu (viz MNV Třímány, nezpracováno)	15. 12. 1888	
1	Zápis ze schůze zemědělské komise	9. 7. 1944	1
	<p>Matrika příslušníků obce (podle čp., viz MNV Třímány, nezpracováno)</p>	1881 - 1950	
	<p>Knihy evidence vydaných a přijatých domovských listů, čeledních a pracovních knížek (viz MNV Třímány, nezpracováno)</p>	1883 - 1952	
2	Evidence cizích příslušníků obce	1932 – 1941	1
	<p>Knihy správy obecního majetku</p>		
	<p>Knihy evidence stavu obecního majetku (evidence dřeva, nájmu z budov a pozemků, opravy cest a ob. budov apod., viz MNV Třímány, nezpracováno)</p>	1932 - 1948	
3	Lesní hospodářské zřízení	1931 – 1941	K 1

	Hospodářský plán obecního lesa (viz MNV Třimany, nezpracováno)	1941 - 1951	
--	---	-------------	--

	Kniha závad na elektrické síti (viz MNV Třimany, nezpracováno)	1936 - 1946	
--	---	-------------	--

II. Spisový materiál

II. 1 Registraturní pomůcky

	Podací deník (viz MNV Třimany, nezpracováno)	6. 1. 1944 – 9. 12. 1952	
--	---	--------------------------	--

II. 2 Spisy

Správa obecního majetku

4	Obecní pozemky (pronájem ob. poz. č. k. 126)	1943	1
---	---	------	---

5	Obecní lesy a vody (schválení lesního hospodářského plánu)	1932	1
---	---	------	---

Péče o bezpečnosti a veřejný pořádek

6	Stavební záležitosti (žádost o stav. povolení pro kolnu a chlívky J. Beneše, včetně plánu 1:100 (1920), žádost o st. pov. kolny a stodoly u čp. 10, včetně plánu 1:100 (1922), žádost o st. pov. konírny a svinčíků u čp. 15, včetně plánu		
---	---	--	--

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Kart. č.
	1:100 (1922), žádost o st. pov. svinčíků a kolny u čp. 21, včetně plánu 1:100 (1923), žádost o st. pov. stodoly a sklepa u čp. 21, včetně plánu 1:100 (1933), žádost o st. povol. kolny u čp. 10, včetně 3 plánů bez udání měřítká (1934), žádost Sdružení hospodářů paromláčícího družstva Třímány o st. pov. dřevěné kolny u špýcharu, včetně plánu 1:100 (1935 – 1936), žádost o st. pov. komůrky u čp. 12, včetně plánu 1:100 (1939)	1920 – 1939	1
	Požární záležitosti (smlouva mezi OÚ Hřešihlavy a OÚ Třímány o provozu společné has. stříkačky, viz MNV Třímány, nezpracováno)	1889	
7	Daňové záležitosti (žádost Josefa Beneše, bratrance Edvarda Beneše, o prominutí trestu za daňový přeš- tupek Kanceláři prezidenta republiky)	1925	1
IV. Ostatní materiál			
8	Mapa obecních lesů čes., 1 : 5760, část., kolor., 46,5 x 51 cm	1930 – 1931 M 1	1
9	Plán na stavbu kolny Fr. Soukupa čes., 1 : 100, část. kolor., 29 x 35,4 cm	1921 M 2	1
10	Plán na stavbu skladiště na benzín čes., 1 : 50, část. kolor., 23,2 x 28,9 cm sine dato	/1896 – 1918/ M 3	1

Základní informace o fondu

Název fondu:	Archiv obce Třímány
Značka fondu:	AO Třímány
Časový rozsah:	/1896/ 1920 – 1944
Počet evidenčních jednotek:	5 (1 kniha, 1 karton, 1 mapa, 2 plány)
Počet inventárních jednotek:	10
Rozsah v běžných metrech:	0,13 bm
Stav ke dni:	3. 11. 2004
Archivní fond zpracovala:	Mgr. Hana Hrachová
Pomůcku sestavila:	Mgr. Hana Hrachová
Počet stran:	15
Schválil:	Mgr. Hana Hrachová, čj. SOAP/07-622/04 11. 11. 2004

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012 – 2013

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Třímány
Značka archivního fondu:	AO Třímány
Časový rozsah fondu:	[1896] 1920-1944
Počet inventárních jednotek:	10
Počet evidenčních jednotek:	5 (1 úřední kniha, 1 karton, 1 mapa, 2 technické výkresy – inv. č. 9, 10)
Rozsah fondu v bm:	0,13
Stav ke dni:	25. 6. 2013
Vypracoval/la:	Markéta Šinknerová